

Sygn. akt II CSKP 296/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku M. B.-P.
przy uczestnictwie P. P.
o podział majątku dorobkowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 14 czerwca 2022 r.,
skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 3 września 2019 r., sygn. akt II Ca 1191/18,

**uchyla zaskarżone postanowienie w pkt 1 w części
zmieniającej pkt III postanowienia Sądu pierwszej instancji
i sprawę w tej części przekazuje Sądowi Okręgowemu w
Krakowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni M. B. domagała się podziału majątku wspólnego, nabytego w czasie trwania małżeństwa z uczestnikiem P. P. i obowiązywania w nim ustroju małżeńskiej wspólności ustawowej. Podniosła, że w jego skład wchodzi: nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalnym położona w K. przy ul. [...], objęta księgą wieczystą [...] o wartości 1 000.000 zł. oraz pieniądze uzyskane przez

uczestnika ze sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości zabudowanej położonej w C., objętej księgą wieczystą [...]1 w kwocie 900.000 zł. Zaproponowała przyznanie na jej wyłączną własność opisanej nieruchomości, zaś uczestnikowi środków pieniężnych bez obowiązku wzajemnych spłat bądź dopłat.

Postanowieniem z dnia 23 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczynie M. B. i uczestnika postępowania P. P. wchodzi bliżej opisana nieruchomość zabudowana położona w K. przy ul. [...] ([...]) o wartości 1.160.000 zł i dokonał podziału tego majątku w ten sposób, że przyznał wnioskodawczynie własność opisanej nieruchomości za dopłatą w kwocie 405 000 zł. na rzecz uczestnika, rozkładając ją na bliżej opisane raty. Zasądził ponadto od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 136.000 zł z tytułu zwrotu wydatków poczynionych z majątku osobistego wnioskodawczynie na majątek wspólny, płatną w bliżej opisany sposób, a także oddalił żądanie M. B. w tym zakresie w pozostałej części.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że strony w dniu 17 września 1998 r. zawarły związek małżeński, z którego urodziło się dwoje dzieci. W dniu 17 czerwca 1999 r. małżonkowie nabyli do majątku wspólnego niezabudowaną działkę gruntu nr 52/4 położoną w K. przy ulicy [...], finansując cenę zakupu w 80 procentach z majątku osobistego wnioskodawczynie. Umową w formie aktu notarialnego z dnia 15 maja 2000 r. małżonkowie wyłączli łączący ich do tej pory ustrój wspólności ustawowej. W dniu 23 czerwca 2000 r. strony zaciągnęły kredyt budowlano - hipoteczny w kwocie 65.000 euro, służący sfinansowaniu kosztów budowy domu jednorodzinnego na opisanej wyżej działce, w którym następnie zamieszkały z dziećmi; zabezpieczenie spłaty tego kredytu stanowiła hipoteka obciążająca tę nieruchomość. Aktualnie zajmuje ją wnioskodawczynie i córki stron. W dniu 5 grudnia 2007 r. małżonkowie- pozostający już w ustroju pełnej rozdzielności majątkowej - zawarli z Bankiem S.A. z siedzibą w W. kredyt hipoteczny, który przeznaczyli na spłatę pozostałej części kredytu zaciągniętego wspólnie w dniu 23 czerwca 2000 r. w kwocie 226.600 zł oraz w pozostałej części na zakup nieruchomości położonych przy ul. [...] w K.. Sąd Rejonowy ustalił, że aktualnie wspólna nieruchomość jest obciążona hipotekami umownymi na rzecz Bank S.A., w tym hipoteką zwykłą na kwotę 1.081.300 zł. oraz kaucyjnymi odpowiednio do kwot

226.600 zł. i 333.900 zł, przy czym wierzytelność zabezpieczona tymi hipotekami wyniosła na dzień 9 listopada 2017 r. (zamknięcia rozprawy) łącznie kwotę 988.970,32 zł. Do dnia 30 czerwca 2014 r. uczestnik regulował zobowiązania stron z tego tytułu; po tym dniu kredyt spłaca wnioskodawczyni w ratach po 4.700 zł, miesięcznie plus raz w roku opłata w wysokości 11.000 zł. Uczestnik posiada zadłużenie około 1 miliona złotych, w tym także z tytułu alimentów w łącznej kwocie 1600 zł. miesięcznie na rzecz wspólnych córek stron. Toczą wobec niego postępowania egzekucyjne. Uczestnik ma na utrzymaniu małoletnie dziecko pozamałżeńskie. Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że w dniu 15 lutego 2000 r. M. i J. małżonkowie R. zawarli z uczestnikiem P. P. umowę w formie aktu notarialnego, w której oświadczyli, że sprzedają uczestnikowi prawo użytkowania wieczystego bliżej opisanej działki zabudowanej budynkiem mieszkalnym położonej w C. za cenę wynoszącą 120 000 zł. Uczestnik zbył to prawo na rzecz G. K. na podstawie umowy w formie aktu notarialnego z dnia 1 sierpnia 2014 r. za kwotę 350.000 zł.

Opierając się na tych ustaleniach Sąd Rejonowy uznał, że w skład majątku wspólnego wchodziły - na dzień ustania wspólności ustawowej w wyniku zawarcia umowy majątkowej z dnia 15 maja 2000 r. - obie nieruchomości - w K. oraz w C.. Na dzień podziału majątku, wobec uprzedniego zbycia drugiej z nich przez uczestnika bez zgody wnioskodawczyni, otrzymaną przez niego cenę sprzedaży w kwocie 350 000 zł. Sąd zaliczył na poczet przysługującego mu udziału w majątku wspólnym. Na podstawie dowodu z opinii biegłego sądowego, Sąd Rejonowy ustalił, że aktualna, na dzień orzekania o podziale majątku wspólnego, wartość nieruchomości w K. wynosi 1 160.000 zł. i taką też wartość przyjął w celu rozliczenia byłych małżonków w sytuacji uwzględnienia ich zgodnego wniosku co do przyznania nieruchomości w K. na własność wnioskodawczyni. Sąd Rejonowy nie pomniejszył rynkowej wartości nieruchomości o kwotę wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie podnosząc, że przedmiotem podziału są wyłącznie aktywa, a byli małżonkowie, którzy zaciągnęli kredyt zabezpieczony hipotecznie na nieruchomości, nadal pozostają dłużnikami osobistymi banku zobowiązanymi solidarnie do spłaty tego kredytu. Wbrew twierdzeniom uczestnika, Sąd Rejonowy przyjął, że umowa nabycia przez uczestnika nieruchomości w C. zawarta przez niego z małżonkami R. w dniu 15 lutego 2000 r., czyli w czasie trwania ustroju

wspólności ustawowej, nie była pozorna, a zatem z tej przyczyny nieważna (art. 83 k.c.). Nabyte prawo użytkowania wieczystego weszło do majątku wspólnego, czego konsekwencją było zakwalifikowanie uzyskanej przez uczestnika ceny zbycia tej nieruchomości w kwocie 350 000 zł. także do majątku wspólnego i uwzględnienie tej kwoty we wzajemnych rozliczeniach stron z tytułu podziału majątku wspólnego. Przyjmując, że udziały stron w majątku są równe, Sąd Rejonowy zasądził od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika kwotę 405 000 zł. w celu wyrównania udziałów byłych małżonków w majątku wspólnym. Uwzględniając żądanie wnioskodawczynie rozliczenia poczynionych przez nią wydatków z majątku osobistego na zakup niezabudowanej działki do majątku wspólnego, Sąd ustalił, że sfinansowała ona z własnych oszczędności 80 procent ceny zakupu tej działki, wartej aktualnie 340 000 zł, stąd ustalił zakres wydatku z majątku osobistego wnioskodawczynie na kwotę 272 000 zł, z której połowę w wysokości 136 000 zł. zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie.

Postanowienie Sądu pierwszej instancji zaskarżyły apelacjami obie strony. Po ich rozpoznaniu, Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 3 września 2019 r. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że obniżył kwotę zasądzoną od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika z kwoty 405 000 zł. do kwoty 22 000 zł. oraz kwotę zasądzoną od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie z kwoty 136.000 zł do kwoty 110 250 zł., odstępując od ich rozłożenia na raty; poza tym oddalił obie apelacje w pozostałej części i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd drugiej instancji podzielił w zasadzie ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, z tymi jedynie zmianami, że ustalił wartość wspólnej nieruchomości w K. na kwotę 1. 200 000 zł., wysokość wierzytelności kredytowej zabezpieczonej hipotecznie ustalił na kwotę 805 462,18 zł (kapitał bez odsetek) oraz przyjął, że wnioskodawczynie pokryła nie 80, lecz 63 procent ceny zakupu działki, a zatem poniosła ze swojego majątku osobistego wydatek w wysokości 220 500 zł., z czego połowę czyli kwotę 110 250 zł uczestnik ma obowiązek jej zwrócić. Odmienne niż to uczynił Sąd pierwszej instancji, Sąd Okręgowy uwzględnił przy ustalaniu podlegającej rozliczeniu między byłymi małżonkami wartości nieruchomości w K., obciążając ją hipotekę, zabezpieczającą spłatę zobowiązań kredytowych byłych małżonków. Sąd drugiej instancji podniósł, że wprowadzie z nowszego orzecznictwa

Sądu Najwyższego, zwłaszcza uchwały siedmiu sędziów z dnia 27 lutego 2019 r., III CZP 30/18 oraz uchwały z dnia 28 marca 2019 r., III CZP 21/18 wynika, że w sprawie o podział majątku wspólnego małżonków obejmującego nieruchomości obciążoną hipoteką zabezpieczającą udzielony małżonkom kredyt bankowy, sąd może - przydzielając tę nieruchomość na własność jednego z małżonków - ustalić jej wartość, jeżeli nie przemawiają przeciwko temu ważne względy, z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego, ale w tej sprawie zachodzą takie szczególne okoliczności. Dług kredytowy obciążający obie strony i zabezpieczony hipotecznie spłaca aktualnie wyłącznie wnioskodawczyni. Uczestnik jest zadłużony na ponad milion złotych oraz obciążony alimentami na rzecz dzieci, zaś jego dochody wynoszą z dochodami aktualnej partnerki życiowej kwotę 4 400 zł. miesięcznie. W tej sytuacji nie jest realne, aby wnioskodawczyni mogła uzyskać od uczestnika zwrot przypadającej na niego części kredytu, pokrytej przez wnioskodawczynię. Doszłoby więc do sytuacji, w której wnioskodawczyni zapłaciłaby na rzecz uczestnika połowę wartości nieruchomości w K., a ponadto - w celu uchronienia nieruchomości przed egzekucją ze strony kredytodawcy- zmuszona byłaby spłacić kredyt w całości bez perspektywy zaspokojenia przez uczestnika przysługujących jej roszczeń regresowych z tytułu spłaty solidarnego długu, co byłoby, w ocenie Sądu Okręgowego, oczywiście niesprawiedliwe. W konsekwencji Sąd Okręgowy odliczył od wartości rynkowej nieruchomości wynoszącej 1.200.000 zł kwotę kapitału kredytu pozostającego do spłaty, czyli 805.462,18 zł i przyjął dla celu rozliczeń między stronami wartość nieruchomości na kwotę 393.537,82 zł, z czego uczestnikowi przypada kwota 197.268,91 zł z tytułu spłaty, którą należało pomniejszyć o kwotę 150.000 zł (połowa ceny zbycia wspólnej nieruchomości w C., sprzedanej w 2014 r. przez uczestnika), stąd do dopłaty przez wnioskodawczynię na rzecz uczestnika pozostała kwota 22.268,91 zł.

W skardze kasacyjnej uczestnik P. P., zaskarżając postanowienie Sądu Okręgowego w punkcie 1 w części zmieniającej punkt III postanowienia Sądu Rejonowego, zarzucił naruszenie art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c., art. 332 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i dokonanie podziału majątku wspólnego w oparciu o inną wartość niż ustalona w sentencji orzeczenia wskutek nieuwzględnienia w niej wartości nieruchomości określonej

w uzupełniającej opinii biegłego, co doprowadziło do naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. w zw. z */a contrario/* art. 1038 § 1 k.c. poprzez rozporządzenie sumą 40 000 zł, która nie należała do majątku wspólnego, a także art. 212 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. w ten sposób, iż na rzecz uczestnika zasądzona została spłata w wysokości innej, niż wynikająca z ustalonego składu i wartości majątku wspólnego oraz naruszenie art. 684 k.p.c. w zw. z art. 686 k.p.c., art. 567 § 3 k.p.c., z art. 332 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i dokonanie podziału majątku wspólnego o innej wartości niż ustalona w sentencji orzeczenia poprzez odliczenie na etapie rozliczeń między byłymi małżonkami kapitału kredytu, co doprowadziło do naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 212 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. w ten sposób, iż na rzecz uczestnika zasądzona została spłata w wysokości innej, niż wynikająca z ustalonego składu i wartości majątku wspólnego. Zarzucił ponadto naruszenie art. 45 § 1 i 2 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie i pomniejszenie wartości nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego o wartość kredytu, który został zaciągnięty po ustaniu wspólności majątkowej i w przeważającej części posłużył do sfinansowania zakupu składników majątków odrębnych małżonków, wobec czego sprzecznie z tymi przepisami dokonane zostało bezpodstawne sfinansowanie majątków odrębnych z majątku wspólnego, dalej naruszenie art. 316 § 1 w zw. z art. 13 § 2 w zw. z art. 684 k.p.c. poprzez zaniechanie rozważenia wszystkich elementów stanu faktycznego i pominięcie okoliczności, iż kredyt zabezpieczony hipotecznie na jedynym składniku majątku wspólnego przeznaczony był w znacznej części na nabycie innych składników majątkowych wchodzących w skład majątków odrębnych obojga małżonków, co doprowadziło do naruszenia art. 212 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. w ten sposób, iż na rzecz uczestnika zasądzona została spłata w wysokości innej, niż wynikająca z ustalonego składu i wartości majątku wspólnego. W skardze sformułowano także zarzut naruszenia art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c., art. 332 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i dokonanie podziału majątku wspólnego o innym składzie niż ustalony sentencji orzeczenia wskutek nieuwzględnienia w niej wartości prawa użytkowania wieczystego, co doprowadziło do naruszenia art. 212

k.c. w zw. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. w ten sposób, iż na rzecz uczestnika zasądzona została spłata w wysokości innej, niż wynikająca z ustalonego składu i wartości majątku wspólnego, zarzut naruszenia art. 415 k.c. poprzez nieprawidłowe jego zastosowanie i przyjęcie, że uczestnik wyzbył się prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w C. na szkodę wnioskodawczynie w sposób bezprawny i zawiniony przy całkowitym zaniechaniu rozważenia tych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej oraz naruszenia art. 36 § 2 k.r.o. oraz 37 § 1 k.r.o. w brzmieniu pierwotnym oraz art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1086 w zw. z art. 199 k.c. poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie ważności transakcji nabycia i zbycia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w C. w sytuacji, w której nie ustalono, czy wnioskodawczynie wyraziła zgodę na zawarcie tej umowy. W oparciu o przedstawione podstawy uczestnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia we wskazanej w skardze części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z chwilą zawarcia przez strony związku małżeńskiego w dniu 17 września 1998 r. powstał między nimi ustawowy ustrój wspólności ustawowej (art. 31 § 1 k.r.o.), trwający do dnia 15 maja 2000 r., w którym strony zawarły majątkową umowę małżeńską powodującą powstanie ustroju pełnej rozdzielności majątkowej (art. 51 k.r.o.). Z perspektywy sądowego postępowania o podział majątku wspólnego istotny jest zatem wyłącznie wskazany wyżej przedział czasowy.

Stosownie do art. 684 k.p.c., który przez odesłanie zawarte w art. 567 § 3 k.p.c., ma odpowiednie zastosowanie do postępowania o podział majątku, skład i wartość majątku podlegającego podziałowi ustala sąd. Wartość tych składników ustala się według stanu na dzień ustania wspólności majątkowej i według cen obowiązujących w chwili zamknięcia rozprawy. Stosownie do ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), w skład majątku wspólnego małżonków P. na dzień ustania wspólności ustawowej (15 maja 2000 r.) wchodziła nieruchomość położona w K., nabyta przez oboje małżonków w dniu 17 czerwca 1999 r. oraz nieruchomość położona w C., objęta umową notarialną z dnia 15 lutego 2000 r., zawartą przez uczestnika z małżonkami R..

Wyjaśniając zakwalifikowanie tej drugiej nieruchomości do majątku wspólnego stron, Sąd Okręgowy powołał się na regulację zawartą w art. 31 § 1 k.r.o. oraz ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego zgodnie z którym, w systemie obowiązującego prawa rodzinnego, przyjmującego jako zasadę reżim ustawowej wspólności majątkowej, można skonstruować domniemanie, według którego określone rzeczy w transakcji dokonywanej przez jednego tylko z małżonków zostały nabyte z majątku wspólnego w interesie (na rzecz) ustawowej majątkowej wspólności małżeńskiej. Natomiast nabycie określonej rzeczy z majątku osobistego małżonka do jego majątku osobistego musi wynikać wyraźnie nie tylko z oświadczenia współmałżonka, ale także - i to przede wszystkim - z całokształtu okoliczności istotnych prawnie z punktu widzenia przepisów k.r.o. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 1985r, III CRN 119/85, OSP 1986, nr 9, poz.185, z dnia 9 stycznia 2001r, II CKN 1194/00, nie publ., postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6.02.2003r, IV CKN 1721/00, nie publ., z dnia 18.01.2008 roku, V CSK 355/07, nie publ. oraz z dnia 30 stycznia 2009 roku, II CSK 450/08, nie publ.). W toku postępowania działowego uczestnik twierdził, że umowa z małżonkami R. była umowa pozorną, a zatem z tej przyczyny nieważną (art.83 k.c.). Sądy *meriti* dokonały jednak odmiennych ustaleń i na podstawie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego przyjęły, że umowa nie była pozorna, a zatem nie była nieważna; ustalenie to wiąże Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu skargi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 1997 r. I CKN 51/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 79).

W skardze kasacyjnej uczestnik zarzucił naruszenie art. 36 § 2 k.r.o. oraz 37 § 1 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia tej umowy oraz art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1086 w zw. z art. 199 k.c. poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie ważności transakcji nabycia i zbycia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w C. w sytuacji, w której nie ustalono, czy wnioskodawczyni wyraziła zgodę na zawarcie tej umowy. Zarzut ten nie jest trafny. Stosownie bowiem do utrwalonej wykładni tych norm w brzmieniu obowiązującym w 2000 roku, do zawarcia umowy odpłatnego nabycia własności nieruchomości lub innego prawa majątkowego przez jednego z małżonków, w wyniku której przedmiot nabycia wszedł do majątku wspólnego, nie była wymagana zgoda drugiego małżonka,

chyba że z nabyciem łączyło się obciążenie nabywanej nieruchomości lub prawa; uczestnik nabył to prawo bez jakichkolwiek obciążeń – por. k.111-115 akt (por uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1995 r., III CZP 9/95, OSNCP 1995, nr 11, poz.149). Co do ważności umowy zbycia tej nieruchomości w dniu 1 sierpnia 2014 r. na rzecz osoby trzeciej. to konsekwencją przynależności tej nieruchomości do majątku wspólnego jest- stosownie do art.1036 k.c. – bezskuteczność tej umowy wobec wnioskodawczyni w zakresie naruszającym jej uprawnienia wynikające z przepisów o podziale wspólnego majątku małżonków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2000 r., V CKN 29/00, nie publ., postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2002 r., III CKN 391/01, nie publ. i z dnia 26 września 2007 r., IV CSK 139/07, nie publ.).

W postępowaniu działowym sąd nie bierze pod uwagę w sensie fizycznym składników majątku, które wchodziły w skład majątku w dniu ustania wspólności ustawowej, ale nie istnieją już w chwili podziału tego majątku; uwzględnia jednak rachunkowo ich wartość, jeśli zostały one zbyte, zużyte bezpodstawnie, roztrwonione lub umyślnie zniszczone przez jednego z małżonków, albowiem te zachowania powodują powstanie odpowiedzialności deliktowej tego małżonka wobec drugiego z nich na zasadach ogólnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20.01.1974r, III CRN 384/73, nie publ.). Poza tym małżonek ma zawsze obowiązek rozliczyć się z drugim małżonkiem z zużycia wspólnych składników majątkowych na zasadach wskazanych w art. 686 k.p.c. Sąd Okręgowy nie przedstawił w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia ustaleń faktycznych ani rozważań prawnych, wskazujących jednoznacznie, czy zaliczenie przez Sąd Rejonowy kwoty 350 000 zł. z tytułu ceny zbycia przedmiotowej nieruchomości w C. na udział uczestnika w majątku wspólnym wynika z odpowiedzialności deliktowej uczestnika, co uniemożliwia Sądowi Najwyższemu ocenę kasacyjnego zarzutu naruszenia 415 k.c. poprzez nieprawidłowe jego zastosowanie i przyjęcie, że uczestnik wyzbył się prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w C. na szkodę wnioskodawczyni w sposób bezprawny i zawiniony. Na marginesie należy przy tym wskazać na błędy rachunkowe Sądu Okręgowego, powodujące niezgodność sentencji postanowienia z treścią uzasadnienia. Sąd bowiem zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 22 000 zł dopłaty w miejsce

przyznanej mu przez Sąd Rejonowy kwoty 405 000 zł, ale z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie wynika, w jaki sposób Sąd drugiej instancji wyliczył tę kwotę. Sąd wskazał bowiem (por. strona 7 uzasadnienia), że od wartości nieruchomości w K. wynoszącej według aktualnej opinii biegłego sądowego kwotę 1.200.000 zł. należało odjąć wartość kapitału do spłaty (805.462,18 zł - kapitał jest bowiem wartością pewną, natomiast odsetki do spłaty stanowią jedynie prognozę), co dało wynik rachunkowy w kwocie 393.537,82 zł., która po podzieleniu przez 2 daje wartość na rzecz każdego z uczestników 197.268,91 zł. Należną uczestnikowi kwotę z tytułu spłaty Sąd Okręgowy pomniejszył o kwotę 150.000 zł. (połowa nieruchomości w C., zbytej przez uczestnika), zatem do dopłaty przez wnioskodawczynię na rzecz uczestnika pozostała kwota 22.268,91 zł. Tymczasem należy wskazać, że zgodnie z ustaleniami faktycznymi cena zbycia nieruchomości otrzymana według treści umowy przez uczestnika wyniosła 350 000 zł. (k. 117 akt) , a Sąd Rejonowy zaliczył ją w całości na poczet udziału uczestnika w majątku wspólnym, skoro wnioskodawczyni nie otrzymała z tego tytułu żadnej kwoty. Sąd Okręgowy zaliczył zaś na poczet udziału uczestnika w majątku wspólnym kwotę 150 000 zł oraz zasądził na jego rzecz od byłej żony kwotę 22 000 zł, co pozostaje w dysharmonii z przytoczonymi fragmentami uzasadnienia.

W skardze kasacyjnej uczestnik trafnie zarzucił wadliwe nieujęcie zaktualizowanej przez Sąd drugiej instancji wartości wspólnej nieruchomości w sentencji postanowienia działowego, a także nieprawidłowe obniżenie wartości tej nieruchomości dla celów ustalenia dopłaty na rzecz uczestnika o kwotę kapitału kredytu zabezpieczonego hipotecznie na nieruchomości przyznanej wnioskodawczyni, przy niewystarczających ustaleniach faktycznych uzasadniających takie rozwiązanie. Trafnie uczestnik zauważył, że mechanizm przyjęty przez Sąd Okręgowy dotyczy w zasadzie sytuacji, w której małżonkowie pozostający w ustroju wspólności ustawowej zaciągają wspólnie kredyt hipoteczny, zabezpieczony następnie hipoteką na wspólnej nieruchomości, stając się w ten sposób dłużnikami osobistymi i rzeczowymi kredytującego banku. W tej sprawie, jednakże miała miejsce sytuacja odmienna- kredyt w kwocie 65 000 euro, służący powiększeniu majątku wspólnego stron przez sfinansowanie kosztów wybudowania domu na wspólnej działce przy ul. [...], został zaciągnięty przez małżonków po

ustaniu wspólności ustawowej (w dniu 23 czerwca 2000 r.). Kredyt ten został następnie całkowicie spłacony ze środków pochodzących z kolejnego kredytu zaciągniętego w dniu 5 grudnia 2007 r. przez strony pozostające w ustroju pełnej rozdzielności majątkowej i zabezpieczonego hipotecznie na nieruchomości przyznanej wnioskodawczyni. Pożyczone pieniądze zostały jednak przeznaczone nie tylko na spłatę kredytu obciążającego oboje małżonków, ale także na zakup nieruchomości położonych przy ul. [...] w K., które, według twierdzeń skarżącego, weszły w skład majątków osobistych obojga małżonków. Sąd Okręgowy nie poczynił, jednakże w tym zakresie szczegółowszych ustaleń faktycznych, co uniemożliwia Sądowi Najwyższemu odniesienie się do kasacyjnych zarzutów dotyczących tej kwestii. Wymaga to bowiem poczynienia ustaleń faktycznych dotyczących przeznaczenia tych środków przy uwzględnieniu, że sąd działowy dokonuje rozliczeń dotyczących majątków osobistych małżonków w takim tylko zakresie, w jakim jest to niezbędne do kompleksowego uregulowania spraw związanych z podziałem majątku wspólnego.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art.13 § 2 k.p.c.).